

De vergelijking met het origineel pakt bij de TB-3 behoorlijk goed uit

Hands-on met de toekomst

Roland's introductie van de nieuwe Aira-serie werd voorafgegaan door een prikkelende promocampagne, en de speculaties waren dan ook niet van de lucht. Interface kreeg de kans om uitvoerig kennis te maken met drie leden van de Aira-familie tijdens een preview in het Europese Roland-hoofdkantoor in België.

door Stefan Robbers > stefan@interface.nl

Roland-video's over de gemodelde Roland-klassiekers (nog niet over de Aira-serie zelf)

Het meest tot de verbeelding sprekend aan de promocampagne was de nadrukkelijke aanwezigheid van de Roland-klassiekers TR-808 en TR-909. In meerdere internetvideo's kondigde Roland aan deze apparaten als uitgangspunt te hebben genomen bij het ontwikkelen van de nieuwe Aira-serie. In eerste instantie bestaat die uit een viertal apparaten: De TR-8, de TB-3, de VT-3 en de System-1.

Interface maakte kennis met de eerste drie; de System-1 was nog niet beschikbaar. Alle apparaten zijn digitaal en gebruiken modeling engines van 24-bit/96kHz. Ze hebben een zwarte desktopvorm met groen verlichte randen, schuiven en knoppen. Geen digitale i/o, wel analoge in- en uitgangen, midi en usb. De functionaliteit varieert uiteraard enigszins

per apparaat. De filosofie achter de serie is dat de apparaten ingezet kunnen worden in de studio, maar vooral ook voor liveoptredens, waarbij ze dan laptops vervangen. Op die manier kun je snel voor een danspubliek uitproberen wat je die dag in de studio gemaakt hebt.

Metten is weten

Roland meldt een jaar research en testwerk nodig te hebben gehad voor het nabootsen van de klanken van de inmiddels legendarische drumcomputers en synthesizers die model stonden voor de serie. De Japanners hebben daarbij een aantal apparaten doorgemeten, vergeleken en er vervolgens een digitale modelingvariant van gemaakt. Omdat ze niet tevreden waren over de resultaten, werden de metingen meerdere malen herhaald.

De gebruikte techniek noemt Roland 'ACB', wat staat voor Analog Circuit Behavior. Daarbij meet je niet alleen de klank zelf, maar ook wat er gebeurt als aan knoppen wordt gedraaid, en wat er gebeurt als een apparaat tegelijkertijd ook andere sounds voortbrengt. Uiteindelijk ontstonden van elke klank de juiste algoritmes; deze vinden we terug in de Aira-serie. De eerste apparaten die uit gaan komen zijn een drumcomputer, een bassynthesizer en een stemvormer. Deze waren net op tijd binnen bij Roland Benelux, waar Interface ze net na de NAMM show uitgebreid kon uitproberen in een testruimte, met tekst en uitleg van Roland-productspecialist Karel IJsbrouck.

TR-8

De Aira TR-8 is uiteraard een drumcomputer. Het is een plat vormgegeven apparaat, in zwart met groene accenten uitgevoerd, met rechts een klein led-display dat de banken/patronen aangeeft. De TR-8 bevat geluiden van zowel de TR-909 als de TR-808. Die kunnen in de toekomst nog veranderen, want de machine heeft zestien banken met verschillende interpretaties van deze sounds, die allemaal digitaal zijn gemodeld en dus met een software-update aan te passen zijn. De verschillende sounds zijn van links naar rechts gerangschikt, met ieder een eigen set knoppen voor parameters als decay, pitch en compressor, en met elk een eigen verlichte volumeschuif. Daaronder bevindt zich een 16-staps looplicht-sequencer. Programmeren is eenvoudig. Je start de TR-8, kiest de gewenste klank en de stappen verschijnen in de sequencer. Ook aan een accentknop is gedacht, en de TR-8 heeft een Shuffle mode voor meer swing in de patronen. Draaien aan de knoppen om de klank te veranderen wordt overigens niet opgenomen. Je kunt tijdens het spelen van klank wisselen; per instrument zijn de mogelijkheden onder de step-

De preview-setup die we hebben uitgetest bij Roland Central Europe. In een van de volgende edities volgt de echte test.

knoppen aangegeven als je deze modus kiest. Zo kun je bijvoorbeeld snel testen of je set beter klinkt met een 808 of een 909 bassdrum.

De klanken doen zeker denken aan de oude drumcomputers, met name de bassdrums zijn goed gelukt. Ze klinken diep en fel. De snare en toms wijken wat meer af van het origineel, maar het is de vraag of dat erg is; het zijn op zich namelijk prima klinkende, krachtige sounds. Roland benadrukt echter steeds de verwantschap met het verleden, en als je het op die manier beluistert, dan lijken lang niet alle geluiden even sterk op het origineel. Met name bij de hihats maar zeker ook bij de snare en rimshot zitten wel wat afwijkingen. Enigszins vreemd, aangezien de originele 909 hihats bijvoorbeeld ook al uit samples bestonden. Al die vergelijkingen leiden echter de aandacht een beetje af van

INFO

- Prijzen incl.: TR-8 € 499,- TB-3 € 299,- VT-3 € 199,-
- Distributie: Roland CE
- Internet: www.rolandce.com

wat de TR-8 vooral is: een krachtige drumcomputer met fijne sounds en bediening, en live uitstekend inzetbaar dankzij de hands-on mogelijkheden.

Voor de EDM-liefhebbers zit er ook nog een Scatter-functie op, waarmee je breaks kunt maken met snelle, stotterende sounds. Achterop zitten behalve een stereo uitgang ook twee mono toewijsbare uitgangen, zodat je enkele klanken naar keuze afzonderlijk kunt mixen. Ook zit er een stereo ingang op, om bijvoorbeeld de TB-3 of een ander apparaat doorheen te halen. Die ingang beschikt over een compressor met sidechain van de kick, zodat je hier een extra effect mee kunt maken. Naast midiclock-in/uit beschikt de TR-8 over een uitgebreide usb-interface, die niet alleen mididata verwerkt maar ook als audio-interface functioneert. Hiermee kun je alle instrumenten

als afzonderlijke sporen rechtstreeks digitaal naar je daw sturen voor opnamen.

TB-3

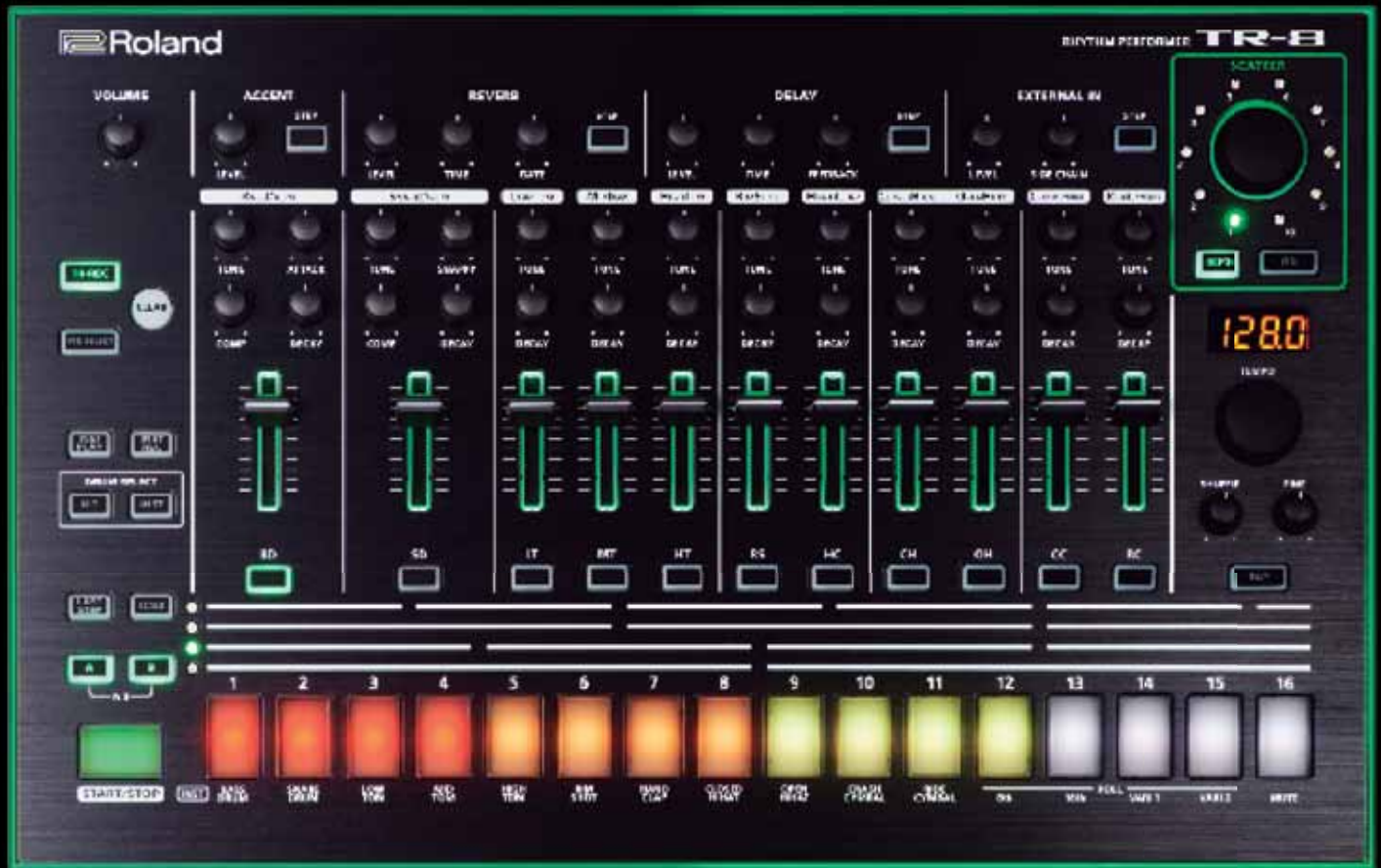
Roland noemt de Aira TB-3 een 'Touch Bassline', en dat is een treffende naam. Deze compacte monofone desktopsynthesizer heeft namelijk niet alleen een aantal knoppen voor de parameters, maar ook een touchscreen met verschillende functies. Een verrassende keuze die zeker meerwaarde biedt en de TB-3 een typisch uiterlijk geeft. De inspiratie voor deze bassynth is uiteraard de TB-303, al vaak gekopieerd maar eigenlijk nooit geëvenaard als je puur naar de klank luistert. En om maar meteen antwoord te geven op de vraag die iedereen natuurlijk heeft: De vergelijking met het origineel pakt hier behoorlijk goed uit. De envelope en vooral de decay lijken erg op het origineel, het filter doet het ook goed, de resonantie is wat scherper. Het geluid heeft veel diepte en een prettig karakter.

Toch zul je snel horen dat het geen 'echte' 303 is. Of dat zo erg is? Je kunt er namelijk ook veel meer mee. Er zitten zestien stappenleeds op die nauwkeurig aangeven waar je bent met programmeren en met afspelen bijvoorbeeld. Het programmeren gaat een beetje op de '303-manier': je voert een stap in door op het touchpad een nootwaarde aan te tippen, en de sequencer springt dan naar de volgende stap. Met de zestien knopjes kun je direct naar een stap gaan om deze te wijzigen. Per stap zitten op het touchpad ook vlakjes die accent, glide en rust aangeven. Het touchpad is verder te gebruiken voor envelope, decay en lfo en voor transposefuncties.

De TB-3 beschikt over vier oscillators en heeft naast de zaagtand en puls van de 303 ook een lead en fx-sound aan boord. Ook de TB-3 sequencer beschikt over de Shuffle mode en een Scatter-functie die je voor livegebruik

>>

Alle vergelijkingen leiden de aandacht af van wat de TR-8 vooral is: een krachtige drumcomputer met fijne sounds en bediening

Roland noemt dit 'plug-out', waarbij het idee is dat je zowel in de studio als live met dezelfde sounds kunt werken. Een interessant idee waarmee meteen een ander nieuwtje onthuld wordt: Roland gaat softwareversies uitbrengen van een aantal van zijn klassieke synths.

>> in kunt zetten als effect. Het apparaat heeft verder een midi-ingang en een usb-interface die het geluid verstuurt naar een computer.

VT-3

Historisch gezien ligt het minder voor de hand dat een voice transformer deel uitmaakt van de Aira-serie. Kijk je vanuit de functionaliteit, dan is het juist weer wel zinvol: de stemvormer Aira VT-3 sluit prima aan bij de live-mogelijkheden van de andere apparaten. Als voorbeeld diende de VT-1 van Roland's zustermerk Boss, wat overigens ook al een digitaal apparaat was. Met de VT-3 kun je soortgelijke dingen doen, en meer. De selectorknop in het midden bepaalt het effect, dat varieert van autotune-achtige glide-effecten tot vocoders. Een format- en pitchschuif bepaalt de klank, en met de mix- en reverb-schuiven kun je bepalen hoe de stem uitgestuurd wordt. En ook de 'robot-stand', die je stem een metaalachtige bijklank geeft, is aanwezig.

Bijzonder goed gelukt zijn de vocoder en de megafoon. Deze blijven verstaanbaar, maar tegelijkertijd is het effect steeds goed hoorbaar. De originele VT-1 werd namelijk snel onduidelijk in bepaalde standen; daar heeft

deze VT-3 geen last van. Hij beschikt over een hoogwaardige preamp met fantoomvoeding. En de VT-3 heeft een Scatter-stand, net als alle Aira apparaten. Het is wel een hele kunst om deze goed te gebruiken in combinatie met je stem. De microfoon kan via de usb-interface opgenomen worden in een daw.

System-1

De Aira System-1 was nog niet beschikbaar, maar Karel IJsbrouck kon er wel wat over vertellen. Het betreft een synthesizer met twee oscillators, ook weer gebaseerd op digitale modeling. Hij heeft knoppen en faders voor de meeste parameters en een 2-octaafs keyboard. Het mooie van het systeem is dat je via je computer kunt kiezen welke Roland synthesizer je erin stopt. Er is van diverse Roland synthesizermodellen een softwareversie beschikbaar, die als vst/au-plug-in op computers werkt en daarnaast ook in de System-1 gezet kan worden. Het apparaat wordt daarmee in feite een hardware-host voor bijvoorbeeld een SH-101, een Juno-106 of een andere klassieke Roland machine. Daarom kan de System-1 monofoon dan wel polyfoon zijn, afhankelijk van de gebruikte emulatie.

Conclusie

Roland heeft flink zijn best gedaan op de nieuwe Aira-serie, en de referentie naar het verleden is dit keer zeker gerechtvaardigd. Niet alleen door het soort sounds, maar ook doordat men duidelijk maakt op de hoogte te zijn van de impact die het merk op hedendaagse dansmuziek heeft gehad. Wie op zoek is naar een analoge drumcomputer of synthesizer kan echter niet bij Roland terecht. Men ziet daar de toekomst als digitaal, waarbij de klanken uit het verleden wel de inspiratie maar niet de methodiek vormen. De kwaliteit van de geluiden is dik in orde, en de apparaten werken prettig, eenvoudig en doordacht. Vooral bij livegebruik komen de eigenschappen die Roland ze heeft meegegeven goed van pas: Goed verlicht, knoppen voor de juiste parameters, aanpassingen van sounds zonder de sequences te hoeven stoppen en synchronisatie met andere systemen zoals Traktor DJ software. De tijd zal leren wat de System-1 nog gaat brengen, maar het 'plug-out concept' klinkt al veelbelovend en ook vernieuwend. Er waait duidelijke en frisse wind door de gebouwen van Roland, en hopelijk gaan we daardoor nog een aantal fijne muziekapparaten zien en horen. ■